บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจหนึ่งซึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ให้บริการด้านพลังงานไฟฟ้าแก่ ภาคธุรกิจ, อุตสาหกรรม และ ประชาชนในภูมิภาค รวม 73 จังหวัด คิดเป็นพื้นที่ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 99% ของพื้นทั่วประเทศ

ภารกิจของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ โดยการจัดหา ผลิต ส่ง จำหน่าย และให้บริการทางด้านพลังงานไฟฟ้า และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจพลังงานไฟฟ้า ทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง

2. มุ่งมั่นที่จะให้บริการทางด้านพลังงานไฟฟ้าที่เพียงพอทันกับความต้องการและเชื่อถือได้

3. การบริการให้ผู้ใช้ไฟฟ้ามีความพึงพอใจสูงสุด บนพื้นฐานของคุณภาพ ราคาที่เหมาะสม การบริการที่เป็นเลิศ และมีระบบที่ปลอดภัย

จากภาระกิจดังกล่าว ในด้านการจัดหา ผลิต ส่ง จำหน่าย และให้บริการทางด้านพลังงานไฟฟ้าทำให้มีการ ขยายเขตระบบสายส่ง และระบบจำหน่ายไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้า ของ ภาคธุรกิจ, อุตสาหกรรม และครัวเรือน ซึ่งโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 12 % ต่อปี ทำให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องเร่งจัดหาพัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้สำหรับปฏิบัติงานดังกล่าว พัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญประการหนึ่ง นอกเหนือจากอุปกรณ์ ประเภท สายไฟ, ลูกถ้วยไฟฟ้า, ฮาร์ดแวร์อุปกรณ์ป้องกัน ก็คือ ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ประเภท เสา , คอน , คาน คอร. , สมอบก ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีความต้องการสูงมากในแต่ละปีดังเช่นตามตารางแสดงความต้องการผลิตภัณฑ์คอนกรีตดังนี้

ตารางที่ 1 ความต้องการผลิตภัณฑ์คอนกรีต ของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หน่วย : ต้น ,ท่อน

ชนิดผลิตภัณฑ์ \ ปีงบประมาณ	ปี 2538	ปี 2539	%เปลี่ยนแปลง	ปี 2540	%เปลี่ยนแปลง	ปี 2541	%เปลี่ยนแปลง
เสา คอร. 8 ม.	287,374	1,916,077	567	834,826	-56	548,781	-34
เสา คอร. 9 ม.	190,819	456,245	139	566,487	24	400,992	-29
เสา คอร. 12 ม.	176,717	294,332	67	583,160	98	339,092	-42
เสา คอร. 12.2 ม.		41,071		40,891	0	44,701	9
เสา คอร. 14 ม.	74,253	84,899	14	80,701	-5	32,023	-60
เสา คอร.14.3 ม.		35,019		36,992	6	43,906	19
เสา คอร. 16 ม.	924	1,791	94	586	-67	513	-12
เสา คอร. 22 ม.	953	2,251	136	5,799	158	8,976	55
คอน คอร. 2.5ม.	252,348	322,253	28	469,476	46	565,645	20
คอน คอร. 2.0ม.	99,433	134,266	35	207,126	54	248,945	20
คอน คอร. 3.0ม.	59,310	75,874	28	137,798	82	155,839	13

ที่มา : กองผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์คอนกรีต ตาม Demand ดังกล่าวของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทำได้ 2 วิธี คือ

1) การจัดซื้อจากบริษัทเอกชน

2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผลิตเอง

1) <u>การจัดซื้อจากบริษัทเอกชน</u> ลักษณะการจัดซื้อจะดำเนินการโดยวิธีประกวดราคาตามข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าด้วยการซื้อ และการจ้าง พ.ศ. 2540 ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว จะดำเนินการโดยให้เอกชนเสนอราคามาผู้เสนอราคาต่ำสุดและมีความน่าเชื่อถือได้จะได้รับอนุญาติให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจัดส่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งบริษัทเอกชน ดังกล่าวจะคิดคำนวณต้นทุนในการผลิต, กำไร และค่าขนส่ง ตามปริมาณจำนวนผลิตภัณฑ์คอนกรีตแต่ละครั้ง ที่จะประมูลมาแข่งกันกับ บริษัทเอกชนรายอื่น ๆ วิธีดังกล่าวนี้ ทำให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถคิดต้นทุนเฉลี่ยต่อต้น/ท่อน/ชิ้น ของผลิตภัณฑ์คอนกรีตดังกล่าวได้โดยเฉพาะ ทำให้สามารถวางแผนงบประมาณในการจัดซื้อ,จัดจ้างทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตดังกล่าวในแต่ละปีงบประมาณได้อย่างถูกต้องใกล้เคียงกับความต้องการผลิตภัณฑ์คอนกรีตเนื่องจากสามารถใช้ข้อมูลเดิม, สถิติเดิมในปีที่ผ่านมา จัดทำงบประมาณดังกล่าวได้

ตารางที่ 2 ความต้องการผลิตภัณฑ์คอนกรีต ของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ
(จังหวัดเชียงใหม่,ลำพูน,ลำปาง,พะเยา,เชียงราย,และแม่ฮ่องสอน) หน่วย : ต้น ,ท่อน

ปีงบประมาณ / ชนิดผลิตภัณฑ์	ปี 2538	ปี 2539	%เปลี่ยนแปลง	ปี 2540	%เปลี่ยนแปลง	ปี 2541	%เปลี่ยนแปลง
เสา คอร. 8 ม.	3,400	19,980	487.65	35,440	77.38	1,750	-95.06
เสา คอร. 9 ม.	25,680	35,700	39.02	54,200	51.82	18,120	-66.57
เสา คอร. 12 ม.	12,010	30,000	149.79	40,320	34.40	15,230	-62.23
เสา คอร. 12.2 ม.		3,400				1,700	
เสา คอร. 14 ม.	8,445	11,000	30.25	17,310	57.36	4,200	-75.74
เสา คอร.14.3 ม.		3,800				1,700	
เสา คอร. 16 ม.	510	160	-68.63				
เสา คอร. 22 ม.		10				100	
คอน คอร. 2.5ม.	19,650	25,100	27.74	33,320	32.75	13,320	-60.02
คอน คอร. 2.0ม.	7,940	14,600	83.88	14,330	-1.85	4,930	-65.60
คอน คอร. 3.0ม.	13,540	16,200	19.65	19,000	17.28	7,390	-61.11

ที่มา : แผนก ก่อสร้าง กองเทคนิค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ

2) <u>การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผลิตเอง</u> จากโครงสร้างการบริหารงานของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กำหนดให้การไฟฟ้า ชั้น 1 และ 2 ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจะมีแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต เพิ่มอีก 1 แผนก ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต จำนวน 9โรงงาน คือ

1. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด เชียงราย
2. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด เชียงใหม่
3. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด ลพบุรี
4. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด มหาสารคาม
5. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด จันทบุรี
6. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด กาญจนบุรี
7. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด ราชบุรี
8. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด นครศรีธรรมราช

9. แผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด ยะลา

หมายเหตุ ปัจจุบันมีอนุมัติ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2541ให้ ยุบแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจังหวัดเชียงรายไปรวมกับแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจังหวัดเชียงใหม่และยุบแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจังหวัดยะลาไปรวมกับแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากสถานที่เดิมเป็นโรงงานขนาดเล็ก คับแคบ ใกล้สถานที่ของทางราชการ อีกทั้งเป็นโรงงานเก่าก่อสร้างมานานอุปกรณ์การผลิตเสื่อมสภาพตามวาระไม่สมควรจะบำรุงรักษา

จากการที่โรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกระจายไปทั่วประเทศเพื่อความสะดวกในการขนส่งผลิตภัณฑ์คอนกรีตไปยังพื้นที่หน่วยงานในการก่อสร้างขยายระบบจำหน่ายไฟฟ้านั้น ทำให้ต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์คอนกรีตต่าง ๆ ในแต่ละประเภท แต่ละท้องถิ่น แตกต่างกันไป เนื่องจากราคาวัสดุ , ค่าแรงงานขั้นต่ำ , ค่าขนส่งในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน อีกทั้งจำนวนพนักงานที่ควบคุมดูแลการผลิต มีอัตราค่าจ้างและเงินเดือนที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ มีผลทำให้ค่าใช้จ่ายทางอ้อม ที่คำนวณเข้าเป็นต้นทุนย่อมแตกต่างกันด้วย จากสาเหตุปัญหา และโครงสร้างดังกล่าว ข้างต้น จึงก่อให้เกิดความต้องการที่จะวิเคราะห์ต้นทุน ของแผนกโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต รวมทั้งผลตอบแทน และจุดคุ้มทุนของแผนกโรงงานดังกล่าวขึ้น เนื่องจากไม่มีการศึกษา, วิเคราะห์ ถึงต้นทุน และ ผลตอบแทน มาก่อน และจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตดังกล่าว สำหรับใช้เปรียบเทียบกับของเอกชน ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินต่อไปหรือเป็นแนวทางในการตัดสินใจแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นกิจการเอกชน (Privatization) ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเป็นการศึกษาถึงต้นทุนพื้นฐานของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีต ซึ่งเป็นแผนก ๆ หนึ่งของโครงสร้างการบริหารงานของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

2. ศึกษาถึงผลตอบแทน, จุดคุ้มทุนของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตดังกล่าว ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ไว้เป็นข้อมูลสำหรับการบริหารตัดสินใจที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจหรือไม่และควรเป็นในรูปแบบใดจึงจะเกิดผลดีที่สุด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างต้นทุนพื้นฐานของ โรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตสำหรับการบริหารงานในแผนกให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาผลิตภัณฑ์คอนกรีต

2. นำผลของโครงสร้างต้นทุนโรงงาน ผลิตภัณฑ์คอนกรีตที่ได้มาปรับปรุงต้นทุนบางประเภทที่สูง จนมีผลกระทบต่อผลตอบแทนของโรงงาน

3. นำผลการศึกษา ผลตอบแทน, จุดคุ้มทุน ของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือเพื่อการตัดสินใจแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University